

Týskarar gjalda

Tað eru nú 5 ár, síðant endurgjaldssáttmálin millum Vesturtýskaland og Ísrael varð gjörður. Tað er fyrstu ferð í söguni, at eitt land av sær sjálvum vil endurgjalda til annað land fyrri órætt, tí hefur verið fyrri. Eisini er tað fyrstu ferð, at staturin Ísrael er vorðin góðtikin sum umboð fyrri jødiska fólkis. Sáttmálin verður nevndur sum »eina-standandi dokumenti«.

Tað var longu í 1945 í september, at dr. Chaim Weizmann í skrivi til myndugleikarnar í Bretlandi, USA, Frankríki og Sovjet bað um, at ein partur av tí endurgjaldi, sum Týskaland skuldi gjalda fyrri krigsskæða, skuldi fara til at hjálpa teim jagstraðu jøðunum, sum ætlaðu at búseta seg í Palestina.

Tað var beinanvegin aftaná, at staturin Ísrael var stovnaður, at samráðingar av nýggjum vóru settar í verk millum ymisk lond, viðvíkjandi hesum spurningi. Tað var gjørt greitt, at tann myrðingin, sum nazistarnir høvdu útinnat, nevniliga 6 miljónir jøðar, er ein brotsgerð so ræðulig, at hon als ikki kann setast í peningavirði. Jøðarnir í heiminum vóru minkaðir stórliga í tali — av 4 jøðum vóru teir 3 myrdir. Eisini var sagt, at tað materiella tapið — tað, sum var rænt frá jøðafólki, kundi endurgjaldast. Úr Ísrael var hesin skaði mettur til 6.000 miljónir dollara. Kravið

varð tó ikki sett so høgt: Ísrael vildi hava endurgoldnan tann kostnaða, sum komst av búsetanini í Ísrael. Tað vóru umleið 450.000 jøðar, sum livdu enn, ið høvdu búið, har nazistar ráddu fyrri borgum. Hesar útreiðslur vóru settar til 1.500 miljónir dollara ella umleið 10.500 miljónir krónur.

Arabarar óðir

Úrslitið varð so aftan á drúgvær samráðingar, at vesturtýska tingið játtaði at gjalda Ísrael ialt 3.450 miljónir D-mark ella 822 miljónir dollara. Ein stórus partur av hesum verður goldin í vörum og kemur gjaldssáttmálin at ganga yvir eitt 15-áramál.

Men hesin sáttmáli var ikki sæddur við blíðum eygum av arabaralondunum. Teir vóru óðir, og tann arabiska ligain hótti Bonn við at bróta allar handilssáttmálar, tí, varð sagt, at Vesturtýskaland á henda hátt styrkti um ta hermalssligu megina hjá Ísrael, ið var í kriggj við Arabiá. Heldur einki hjálpti, at Vesturtýskaland vísti á, at tað einans vóru »friðarvörur, ið sendar vórðu til Ísraels. Men verunleikin var tó tann, at arabaralondini fluttu meira av vörum til Vesturtýskaland, ein stórus partur olja, enn teir fluttu úr Týskalandi og hetta mundi eins og gera ein linna í.

Síðani sáttmálin varð gjörður — tað eru nú 5 ár síðani — hefur

Vesturtýskaland goldið tann fyrsta triðjingin, nevniliga 1.150 miljónir D-mark. Eini 90 pst. av hesum peningi er goldin í rávörum, nýtslurum og ymiskum tólum klár til brúks.

Av hesi hjálp hevur Ísrael vaks-ið um skipanogd sína við 16 skipum uppá 125.000 tons. Jarnbreytasambandið er økt við 160 km. úr Ruhr og mong av teim lokomotivunum, ið toga skulu jarnbreytarforini, eru komin úr Týskalandi og hava dieselmaskinu. Í norðara parti av landinum skal ein orkustøð gerast og skal alt tilfarið og tól vera týskt. Í jarni og stáli hevur Týskaland sent fyrri 258 miljónir D-mark og samanlagt 930 ísraelsk felag hava notið av hesum týska góða.

Allur peningurin, ið Ísrael á henda hátt fær, verður settur í ísraelsku fliggjarætlanina og nýttur til uppdyrkan av stórum oyðimørkum, bústaðir fyrri fólk, ið flytir til, orkustøðir o.a.m.

Vesturtýskaland hevur hildið sáttmála sín út í æsir og hevur gjørt tað møgult fyrri Ísraels land, og tað hevur kunnað uppbyggt landið frá grundini, men enn restar partur Eysturtýskalands. Hesin partur hevur enn ikki havt høvi til at gera sína moralsku skyldu, sum endurgjaldið verður nevnt í Vesturtýskalandi.

Kjøtprísirnir

Á flest øllum økjum man tað vera soleiðis, at soluprísurin verður ásettur eftir framleiðslukostnaðinum. Hetta er ikki annað enn rætt og rimuligt.

Soluprísurin á føroyskum lambskjöti kemur í dag upp í 9 kr. fyrri tvíþundið. Hesin prísur er veruliga at øtast yvir. Ikki bert tí, at hann liggur langt omanfyri allan prís á útlendskum kjøti, men einamest av tí órímliga muninum á framleiðslu og tí, ið keyparin sjálvur má borga.

Hagtol hava vit eingi, ið siga, hvat framleiðslukostnaðurin av einum tvíþundi av kjøti er, men vit eru ivaleyst ikki heilt langt av leið, tá vit gita, at hann ikki er stórvægis hvørju megin við 50 oyru tvíþundið.

Hetta er mál, ið hitt almenna eigur at taka sær av. Brúkarin hevur krav upp á at fáa kjøtið ódýrari, og framleiðarin hevur krav upp á, at landbúnaðurin fær slík kor at arbeiða undir, at hann ikki noyðist at halda henda okurprís fyrri at kunna liva av tí jørð, sum hann hevur fingið í hendi at røkja.

B. Husted-Andersen Landsretssagfører

Kontor:

«Richshuset», Raadhushuset, 16 II
København V.

Tígr.-adr.: Austroko Tlf. Mi 788 & 3770.

TIL GAMANS og álvara

Heldur tú av lívinum? Hví
seplur tú tá burtur tíðina, ið er
tilfarið, lívið er gjørt av?

Lív mannaættarinnar er vorðið ríkari, síðan sosialisman tók seg upp og fór at ganga sigursgongd um allan heimin. Tað er sosialismuni at takka fyrri, at koloniveldið kring heimin er stókt og miljónir av trælabundnum menniskjum eru farnar at evna sær til eina betri og eydnuríkari tilveru. Tað er sosialismuni at takka fyrri, at tey arbeiðandi menniskjuni í dag ikki noyðast at arbeiða bæði dag og nátt og so kortini líða hungur og hall og neyvan eiga tak út yvir hovdið. Ja, hygg, hvat sosialisman hevur avrækað: Tað eru ikki 100 ár farin, síðan 12 ára gomul smábørn í hóptali gjørdust blind fyrri lívið av at arbeiða í 16 til 20 tímar í kóholum í Onglandi. — Slíkt er óhugsandi í dag — takkað verði sosialistisku arbeiðaravísunini.

— KRING KNØTTIN —

Olav noreskongur er hin fimti í raðnum, ið hevur borið hetta navn. Hinir eru: Olav Trygvason (995—1000), Olav Haraldson (1015—1028), Olav Kyrre (1067—1093) og Olav Hákonson, sonur Hákon 6. og Margrethu drottning, (1340—1387).

Tað finnst alíð okkurt gott í teim flestu menniskjum — ið hvussu er aftaná ein góðan døgurða.

Brøv til Sosialin

Tað hevur longu verið skrivað almikið um útvarpið. Eitt hevur mær kunnugt ongatíð verið nomið við: Tíðindabrevini. Eg fari at heita á útvarpið: Lat okkum sleppa frá at lurtu eftir hesum einkisigandi, tíðindaleysu tíðindabrevunum! Sum útvarpstílar hava tey einki virði. Tað slóð av tíðindum, ið er uppi í teimum, átti at verið pilkað burtur úr og skoytt upp í hini vanligu tíðindini — og so vilda vit eisini sloppið frá at hoyrt tað sama tveir reisir í somu vending. Lurtari.

MILLUM UNGFÓLK

Seinast høvdu vit, hvat amerikansk kvinna hevði at siga um amerikanska friggjaran. Um eysturrikska sigur hon, at hann er so glaður og heiltjartaður og kann háltsfevna kvinnuna, so ein kemur seg vera systur ella mamma hansara. Tað er so óskyldugt og keert...

— Hví geva brúðurin og brúðgómurin hvørjum øðrum hondina, tá tey standa frammanfyri prestinum?

— Á, tað er bara av gomlum vana. Boksararnir taka eisini í hondina á hvørjum øðrum, áðrenn teir fara at slást.

Ein maður er ongatíð, so veikur, sum tá ið ein kvinna fortelur honum, hvussu sterkur, hann er.

Svar uppá 5 spurningar: 1. Baudouin, 26 ár — 2. »Fylke man» og »landsþjóðing» 3. 25 — 4. V. — 5. Damaskus.

ey Q ad

Tað var á, sinni, tá teir ætlaðu at selja Smiril og lata Kjölbros strandfarasiglingina upp í hendur:

Ternan sigur kri, kri, kri,
Kjölbrosu sigur hi, hi, hi,
Ritan sigur trúttlar,
Hákon hyrir ikki svar,
Smiril sigur: Alt er rottið,
eg má bera undirskotið.

80.000 áskoðarar hugdu at hondbóltskappingini millum Eystur- og Vesturtýskaland, ið fór fram í Leipzig. Hetta er einki minni enn heimsrekord.

Í Hamburg ætla teir at fara undir heimsins størstu ítróttahall, ið skal rúna 40.000 áskoðarum. Kostnaðurin er mettur til 180 milj. kr.

BARNAMATUR

Gátan seinast: 1. Napoleon — 2. Nelson — 3. Nobel — 4. Nansen. Hin 5. var gudurin Tór. —

1.	=	bókstavur
1. 2.	=	fríður
1. 2. 3.	=	rás
1. 2. 3. 4.	=	drívu
1. 2. 3. 4. 5.	=	fuglur

Set bókstavar fyrri töluni. Tað skal vera sami bókstavar fyrri sama tal.

veitst tú

at stjórnan Capella er 3 ferðir størri enn sólin og 100 ferðir ljósari og heitari.

at 71 pst. av amerikonsku húsmónum um av og á gera matin fyrri konuna. at tað er próvfast, at summarfuglar hava flogið yvir um Atlantshavið. at 66 milj. amerikanarar hava kovríkørt, harav 27 milj. kvinnur. at tað í Sveits eru 665 urnsmíðjur.

Olsen var fullur og tókst við at læsa upp húrðina við einari sigar. Ein maður kom ágangandi: Tú mást tá skilja, at tað ber ikki til at læsa upp við eini sigar.

Olsen: — Einu sigar? Ófatiligt, men so má eg hava roykt lýkilin.

5 spurningar

1. Hvussu eitur og hvussu gamal er kongurinn í Belgíu?
2. Hvat er norska og svenska navnið fyrri »amtmaður»?
3. Hvussu mong ár hevur Svøríki havt sosialistastjórn?
4. Hvat er Einar Gerhardsen, norsk statsministerin?
5. Hvussu eitur hovuðsstjórnin í Syrii? (Svar aðrastaðni)

Kvinnuligt

Filmstjórnan Elizabeth Taylor hevur sagt:

»Tað er ikki lætt at vera kvinna á okkara dögum. Ein skal klæða seg sum ein drongur, siggja út sum ein genta, hugsa sum ein maður og arbeiða sum ein hestur.